

Leerrede over Mattheüs 4: 1 t/m 11 uitgesproken op Woensdagavond 3/08/49 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 82: 1
Lezen - Mattheüs 4

Voorrede:

Als wij het vers, dat wij zo-even zongen oppervlakkig lezen, dan zouden wij kunnen denken: hoe moeten wij, persoonlijk, in de omstandigheden van dit leven, en in het heil onzer zielen, daar nu enige lering, enig onderwijs uit putten. Wij zouden onwillekeurig ook geneigd zijn, het vers toe te passen op de gerichtshandelingen zoals die in Oud-Israël, onder de Mozaïsche eredienst, waren.

Nochtans behoeven wij het werkelijk niet te gaan vergeestelijken om de inhoud ons eigen te maken tot onderwijzing, nut en heil. Wij weten, dat Gods Woord zelfs spreekt, dat degenen die voorgangers des volks waren, alsook de oudsten, en ook wel kinderen Gods, goden genaamd werden. Die dingen zijn toch bij een ieder die de Schrift kent wel bekend. Wanneer wij nu onder de openbare godsdienst zijn, of, wanneer wij onderling samen vergaderd zijn, en er gesproken wordt over Gods Woord, Zijn leer en werken, dan stemmen niet altoos allen onvoorwaardelijk in met wat gesproken wordt. Want dan zegt men dikwijls: Mijn mening, of mijn gevoelens, of mijn inzicht, is zus of zo. Dan zou hij, die het meest bij de rede is, als het ware de man zijn die het bij het rechte eind heeft, want: "die heeft zo lang geredeneerd, en won het."

Wat treedt dan op de voorgrond? Eigen "ik"! En als nu "ik" tegenover "ik" staat, geeft dat geen stichting, maar wel verdeeldheid en onderlinge twist, ruzie. Nu zongen wij er van, dat God in de vergadering Godes staat, en dat Hij in het midden der goden oordeelt, of, zoals wij het berijmd zongen:

In d'achtb're Godsvergaderingen
Staat God, als Richter der gedingen.

Nu kan het zijn dat, als er in deze zin gesproken wordt: "Zó zijn mijn gedachten, zó is mijn gevoelens, dat is mijn inzicht", dat iemand, al is het een jeugdige, soms nog maar een kind, opmerkt: "Ja, maar Gods Woord zegt er dàt van." Dan wordt zo iemand, die met Gods Woord, met de leer van God voor de dag komt, de woordvoerder voor God. Want niet de redenering en het inzicht van een mens, zijn de normen waarnaar gehandeld moet worden - al is het dat wij nòg zo begenadigd zijn, en al is er een ruime kennis van God Drieëinig - maar dat is Gods Woord, Zijn leer. Dat is het einde, staat er, van alle tegenspreken.

Als er dan ook in een vergadering of gezelschap verschil van gevoelens is, en er komt één voor de dag met wat God in Zijn Woord leert, dan wordt dat genoemd: dat God in de vergadering Godes staat. Dan spreekt God Zich uit, en gebruikt daartoe dan die persoon, hetzij dat die oud of jong, een man of een vrouw, een volwassene of zelfs maar een kind is. Ja, laten wij het nog sterker uitdrukken; hetzij dat het iemand is waar bewust geloof is, hetzij iemand van wie men zegt: "Zou er bij die persoon wel zaligmakend werk zijn?" Het loopt over de leer van God, en die is het richtsnoer, dáár moet zowel de één als de ander het veld voor ruimen, en aan die leer hebben wij ons te onderwerpen.

Men spreekt zoveel over éénheid en saamhorigheid, maar die kan alleen gewrocht worden wanneer wij ons de leer Gods en Zijn Woord onderwerpen. Of het naar onze zin is of niet, tot onze vernedering, beschaming of anderszins, ja, dat doet niet ter zake, maar dàt is de weg!

Hoe is het niet op zijn plaats, dat wij ons geheel en al aan Gods Woord houden en dat ten hoogste op prijs stellen! Want hoe heeft Jezus Christus Zelf, Die toch het Hoofd is van Zijn gemeente, Zich niet stipt, geheel en al, gehouden aan het beschreven Woord! Hij, Die Zelf het ongeschapen Woord was, trad niet op met: Ik ben Gods Zoon, Ik ben de Middelaar, Ik weet het. Maar Hij trad op, aan de hand van het Woord. Want dat was het Woord van God, en Hij was de Knecht van God, en de vervulling van de Wet, van het Woord van God.

Zelfs aan het kruishout klemt Hij Zich vast aan het geschreven Woord. Lees maar: "Mijn God, Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten?" "Mij dorst". "Het is volbracht!" "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn Geest." Hij houdt Zich aan het Woord. En in de verzoeking in de woestijn treedt Hij op met: "Er staat geschreven." Laat dat dan voor ons als een wegwijzer zijn, tot besturing. Dan moeten wij, wil het goed zijn, zo dicht mogelijk bij het Woord leven, en ons dat onderwerpen.

Ik vraag daartoe uw aandacht voor de Schriftuur; zoeken wij echter vooraf Gods aangezicht om een verbeurde zegen.

Tekst.

Het woord waarvoor wij uw aandacht vragen, vindt u in de eerste elf verzen van het ons zo-even gelezen 4e hoofdstuk uit het heilig Evangelie naar de beschrijving van Mattheüs, waar Gods Woord aldus luidt:

1. *Toen werd Jezus van de Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van de duivel.*
2. *En als Hij veertig dagen en veertig nachten gevast had, hongerde Hem ten laatste.*
3. *En de verzoeker, tot Hem gekomen zijnde, zeide: Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg dat deze stenen broden worden.*
4. *Doch Hij, antwoordende, zeide: Er is geschreven: De mens zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door de mond Gods uitgaat.*
5. *Toen nam Hem de duivel mede naar de heilige stad, en stelde Hem op de tinnen des tempels,*
6. *En zeide tot Hem: Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelven nederwaarts; want er is geschreven, dat Hij Zijn engelen van U bevelen zal, en dat zij U op de handen zullen nemen, opdat Gij niet te eniger tijd Uw voet aan een steen aanstoot.*
7. *Jezus zeide tot hem: Er is wederom geschreven: Gij zult de HEERE, uw God, niet verzoeken.*
8. *Wederom nam Hem de duivel mede op een zeer hoge berg, en toonde Hem al de koninkrijken der wereld, en hun heerlijkheid,*
9. *En zeide tot Hem: Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij, nedervallende, mij zult aanbidden.*
10. *Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, satan, want er staat geschreven: De HEERE, uw God, zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen.*
11. *Toen liet de duivel van Hem af; en ziet, de engelen zijn toegekomen, en dienden Hem.*

Leerrede.

Vorige week hebben wij gesproken over de doop van Christus; en nu volgt daarop de verzoeking in de woestijn. Zeer opmerkelijk spreken daar de evangelisten van, een ieder op zijn wijze. Hier, bij de evangelist Mattheüs, vinden wij: "Toen werd Jezus van de Geest weggeleid in de woestijn -- ook staat er letterlijk bij tot welk doel, namelijk -- om verzocht te worden van de duivel." Dat is toch wel een zeer opmerkelijk woord!

Nauwelijks heeft de Vader uitspraak gedaan in de vernedering waarin Christus kwam (Die, net als iedere zondaar, tot Johannes kwam om van hem gedoopt te worden), zeggende: "Deze - Die zó deed - is Mijn Zoon, Mijn geliefde, in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb!" en is de Heilige Geest in een zichtbare gedaante van een duif op Hem neergedaald, of Jezus wordt door de Heilige Geest weggeleid in de woestijn, om daar verzocht te worden. Dat is dus van het ene uiterste in het andere!

Wij, als nietige mensen, daarover oordelende, zouden zeggen: "Nu Jezus gedoopt is, kan Hij Zijn omwandeling aanvangen om het eeuwig Evangelie te verkondigen." Maar de Heilige Geest brengt Hem eerst in de woestijn. Het is satan niet, die Hem naar de woestijn lokt, neen, maar de Heilige Geest brengt Hem daar.

Als ik dit lees, denk ik tegelijk aan Jozef, aan Mozes, aan David en ook aan Luther.

Jozef, die bestemd was om zulk een groot volk bij het leven te behouden, is, aler hij op de troon des koninkrijks in Egypte als onderkoning kwam, niet een weg gegaan waarop de genade Gods hem overvloedig bestraalde, zodat in alles te zien was: zegen, zegen, zegen en gunst, gunst van God. Nee, ... eerst kwam hij in de gevangenis terecht. Wat zal zich daar bij hem afgespeeld hebben, hoe zal daar zijn ziel gefolterd zijn onder de macht van satan! Wij lezen: "Tot de tijd toe, dat Zijn woord kwam, heeft hem de rede des HEEREN doorlouterd." Wat zal satan daar zijn werk gedaan hebben!

Mozes, die bestemd was om het volk Israëls uit Egypte te leiden in het land Kanaän, komt eerst veertig jaren terecht in de woestijn, in het dorre, mulle zand, en wordt daar schaapherder. Veertig jaren afzondering eer hij die grote taak moet gaan volbrengen om dat volk als een kudde door de woestijn te leiden. Wij zouden denken: opgevoed in al de wijsheid der Egyptenaren, dan was hij toch wel bekwaam tot dat werk. Maar God oordeelde, dat die weg beter was. Daarom: eerst in de woestijn.

David wordt aan gans Israëel openbaar gebracht als een man, waarvan in de reien werd gezongen: "Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden." Dus, een uiterst bekwaam man om de oorlogen des HEEREN te voeren. Maar ... hij komt eerst in de woestijn terecht, en wordt achtervolgd als een veldhoen op de bergen.

Luther, die God wilde gebruiken om het licht weer op de kandelaar te plaatsen, en om getuigenis af te leggen van de waarheid Gods voor alle kerkelijke en wereldlijke overheden, komt eerst voor jaren in een klooster terecht, onder de grootste verzoeken en aanvechtingen, eer de tijd daar is, dat God hem te voorschijn haalt en hij te Worms als een geloofsheld staat, die, na een urenlange rede, besluit met: "Hier sta ik; ik kan niet anders. God helpe mij. Amen."

Nu bemerken wij ook hier van Jezus Christus, Zelf het Hoofd van Zijn gemeente, dat, eer Hij die grote arbeid aanvangt, om Zelf, als de opperste Wijsheid, de hoogste Profeet en Leraar, aan het volk de verborgen raad en wil Gods tot zaligheid te openbaren, er eerst op een worstelperk een strijd aanbreekt. Hij komt in de woestijn.

Dat is niet zo maar voor een uur of een dag, maar het zijn veertig dagen en veertig nachten. Hetzelfde aantal dagen en nachten die Mozes op de berg Gods was, op Horeb, bij God. Maar nu is Jezus Christus, Die zoveel voortreffelijker is dan Mozes, in de woestijn, en vast daar veertig dagen en nachten, tot Hem ten laatste hongerde. Doch alzo is het de wil Gods, om Christus, Die toch de eigen en natuurlijke Zoon van God is, zulk een tijd, veertig dagen en nachten, in de woestijn te brengen, opdat Hij daar verzocht zou worden.

Wat is hier eigenlijk het geval? Als ik over die zaken spreek, dan treedt dit sterk bij mij op de voorgrond: Christus moest satan zijn vaten ontroven, moest als de Sterkere in het huis van die sterke indringen.

En nu begint de strijd, welke drie jaren zou duren, en die voleindigd is aan het kruis, waarin Christus de overwinning behaalde, maar satan Hem nochtans de verzenen vermorzelde.

Hier wordt als het ware ingeluid de openbaring van Zijn Middelaarsarbeid, dat Christus optreedt als Leraar, maar in de eerste plaats optreedt in de eenzaamheid. Hij vast, het oog naar boven slaande, gelijk wij van Hem in de Psalmen lezen. Lees Psalm 22, 40 of de 69e Psalm, dan merken wij hoe Jezus geweest is: "Ik heb buiten U, daar Ik zo bitter lij', geen hulp te wachten." Zijn hulp stond alleen op God. Want Hij wist ook, wat in de mens was. Zelfs met Zijn discipelschaar was het zo gesteld (dat wist de Koning wel, en Hij had dat in de laatste nacht ook voorgezegd: "Gij zult allen aan Mij geërgerd worden", dat zij, net als alle andere mensen, de Koning alleen hebben laten staan. Daarvan had Jesaja gesproken: "En geen der volken was met Mij." Hij alléén! Daar Hij dan alleen stond, zo zegt Hij evenwel in het 16e hoofdstuk van Johannes: "En nochtans ben Ik niet alleen; want de Vader is met Mij." En nu, in die eenzaamheid, in de woestijn, vastend, blijft er niets anders over dan Zijn Vader. Aan Hem heeft Hij Zich verbonden, om Zijn wil te doen. Dáár is het; daarbuiten niet. Dat ten eerste.

Ten andere: Christus is daar begonnen satan aan te grijpen. Met welke wapenen? Met het wapen des Geestes, hetwelk is: Gods Woord. Zijnde het wapen, waardoor Hij hem ook zijn vaten ontroofte, maar ook het wapen waarmee Hij satan bestrijdt en ten laatste ook overwint. Want Zijn laatste uitroep is ook naar de Schrift: "Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn Geest", en Hij werpt Zich, met het Woord Gods in de mond, als aan het hart des Vaders en onderwerpt Zich de dood. Zó heeft Christus gestreden.

Satan kent Christus als zijn grote Tegenstander, want hij kent Hem vanaf den beginne. Satan heeft gedongen naar de hoogste eer en erfenis, die God Zijn Zoon had toegedacht; daarom is satan uit de hemel geworpen. Toen Christus in het vlees werd geopenbaard, en de verborgenheid van Gods heerlijkheid zich ontsluitte: "God geopenbaard in het vlees", en de engelen, die hun beginsel bewaard hadden, hun tronen en woonsteden verlieten, en in Bethlehems velden zongen: "Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen", toen moet er wel als een rilling door de hel gegaan zijn: nú zou de kamp beginnen waarover in het paradijs gesproken was. Want dáár was het Vrouwenzaad beloofd.

Ook merken wij hoe satan toen gewerkt heeft, zodat zelfs al de kinderen te Bethlehem van 2 jaren oud en daaronder zijn omgebracht, met de bedoeling om het Kindeke te doden, maar "Dat" was al veilig in Egypteland. Dus satan heeft vanaf het eerste ogenblik gewoed.

Nu is Jezus hier alleen in de woestijn, vastend, door de Geest daar geleid, en zoekt alle sterkte uit Zijn Vader eer Hij die arbeid zou aanvangen. Hij zoekt de gemeenschap met Zijn Vader, Wiens wil het is dat zondaren zalig worden, en waartoe Christus op Zich genomen heeft om Borg te zijn. Daar begint Hem te hongeren, en gaat satan aan het werken.

Let wel, dat doet hij op een subtiele wijze net zoals in het paradijs. Wij vinden de zaak dan ook enigmatische parallel lopen aan hetgeen geschied is in het paradijs met de eerste Adam. Ook toen ging satan niet rechtstreeks op het doel af, maar hij benaderde zijn doel allengskens, totdat Eva viel en daarna Adam.

Hier is het de bedoeling, dat Christus de knie zou buigen voor satan. Want Jezus had toch op Zich genomen om Borg te zijn, en de zaligheid te verdienen door voor de zonde te betalen en in volkomen gehoorzaamheid aan de Wet een eeuwige gerechtigheid aan te brengen.

Doch satan wil Christus goedkoper helpen aan Zijn gemeente - want die waren van satan, die waren in zijn klauwen gevallen - en dat kon Christus gedaan krijgen door maar éénmaal, even de knie voor hem te buigen. Dan behoefde Hij helemaal niet te lijden en de dood in te gaan! Hij kon het Hem zó overhandigen!

Nu gaat satan naar aanleiding van de zwakke plaats die er was: "Hem hongerde" -- want met eerbied gesproken van Christus, de Zoon Gods als Middelaar, zouden wij het aldus kunnen uitdrukken dat Christus Zich op dit benedenrond bewoog als mens, in onze plaats, om hier voor allen de Kampvechter te zijn, zoals Micha het noemt, te zijn: de (grote) Doorbreker die voor hun aangezicht zal optrekken, om door de poort te gaan -- op de volgende wijze aan het spreken: "Indien Gij Gods Zoon zijt, zeg dat deze stenen broden worden." Satan wordt hier nog afzonderlijk "de verzoeker" genoemd.

Immers, aan de Zoon Gods was toch alle macht gegeven in de hemel en ook op de aarde, dus Die kon toch wel even gebieden dat stenen, broden werden, zodat Hij overvloedig te eten had! Het is zo. Maar, wat had Christus Zich onderworpen? Om de broederen in alles gelijk te zijn, uitgenomen de zonde, en dat Hij Eén voor allen zou doen wat die eerste Adam en met hem al zijn nakomelingen niet gedaan hebben, namelijk: om alles weer in het reine te brengen; God Zijn Vader te eren, en Zich aan Zijn soevereiniteit, aan Zijn oppergezag te onderwerpen! Alles is toch Godes? Hij is de Schepper, en Hij is de Onderhouder en Regeerder!

Hij liet zelfs Elía door de raven spijzigen aan de beek Krith. Kon Hij dan Zijn Zoon niet onderhouden? Ja, dat weet Jezus wel, maar Hij heeft Zich onderworpen onzer gelijk te zijn, en Zijn Vader te eren. Zijn Vader kon dat wel, om Hem brood en vlees te bezorgen, gelijk bij Elía. Doet de Vader het? Neen, Die doet het niet! Jezus heeft geen spijs gehad in veertig dagen en veertig nachten. Nu zegt satan: "Dan helpt Gij Uzelf, dat is maar een kleinigheid. Gij zijt toch Gods Zoon!"

Jezus wilde de Zoon des mensen zijn, een Mens onder de mensen. Jezus wilde Zijn Vader eren, wilde Zich Hem onderwerpen, wilde in daden bewijzen:

Uw wil is altoos wijs en goed;
't Is majesteit, al wat Gij doet,

ook dan, wanneer Hem hongerde. Dat is naar Uw wil, dat is ook goed.

Hoe doet Jezus nu? Gaat Hij met satan als in een debat over de handelingen des Vaders, over de kracht en heerschappij van de Geest, Die Hem in de woestijn geleid heeft? Neen! Jezus laat satan zoals hij is, als de verzoeker, maar treedt naar voren met, wat er geschreven staat in Deuteronomium: "De mens zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door de mond Gods uitgaat."

De inhoud daarvan is, dat het hier alleen loopt over de gunst van God; want die sterkt meer dan d' uitgezochtste spijzen. Ik heb hier een glas water; als wij dorst hebben, maar God daar Zijn zegen niet aan geeft, dan brengt het ons geen lavenis aan.

Als wij geen spijs of drank hebben, dan kan nochtans die aanbiddelijke God in Zijn oppergezag ons voeden en laven. Hij kan dat door één woord van Zijn gunst, dat meer sterkt dan d' uitgezochtste spijzen. Wat is dan de inhoud van Jezus' zeggen hier tot satan? Immers dit: satan, Ik houd Mij aan Mijn Vader. Hij houdt Zich eenvoudigweg aan Hem, en laat satan zoals hij is, met zijn verzoeking om te werken op honger en op: Gij zijt Gods Zoon. Dat is dus een mislukking voor satan.

Dan volgt nog een aanval om te proberen Hem van het Woord af te brengen. Als listig verleider - die zó listig is, dat hij zelfs Adam en Eva, die in een rechte staat stonden, kon doen vallen - probeert hij nu ook Christus van het Woord af te brengen. Want, als Christus één misstap deed, dan had hij het pleit voor eeuwig gewonnen. Adam was hem, als verbondshoofd toegefallen, maar nu was Christus in die staat verschenen. Daarom was satan zó werkend: heb ik Hèm, dan heb ik alles, dan blijf ik hìer heer en meester. God is het in de hemel, maar ik wil het hier beneden blijven.

Nu een tweede subtiele aanval. Immers, Christus was op aarde om Zich een gemeente te vergaderen. Hij heeft dan ook uit Zijn discipelschaar verkoren die zouden kunnen zijn als de fundamentstenen van de nieuw-testamentische kerk, waar geheel de kerk op gebouwd zou worden. Daarom staat er van hen: "Gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen." En van die vrouw in de Openbaring - waarmede de kerk bedoeld wordt - die bekleed was met de zon, staat vermeld: "en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren", namelijk de leer der twaalf apostelen.

Maar, nu wil satan het anders, hij wil Christus er van afbrengen om aan Zijn Vader vast te houden, en door het Woord te handelen, om daardoor een twaalftal om Zich heen te vergaderen, die Zijn getuigen zouden zijn, op wie de kerk gebouwd zou worden. Want hier staat: "Toen nam Hem de duivel mede naar de heilige stad, en stelde Hem op de tinne des tempels, en zeide tot Hem: "Indien Gij Gods Zoon zijt, werp Uzelven nederwaarts; want - satan haalt óók de Bijbel aan - er is geschreven, dat Hij Zijn engelen van U bevelen zal, en dat zij U op de handen zullen nemen, opdat Gij niet te eniger tijd Uw voet aan een steen aanstoot."

Bij de tempel was immers altijd veel volk; en als Christus nu boven op de tinne des tempels ging staan, en Zich daarvan af liet vallen, dat moesten wel, ik weet niet hoeveel, mensen zien. Dat zou dan zijn: "O, kijk dáár eens, een man boven op de tempel. O kijk eens, hij valt zó naar beneden, o verschrikkelijk. Dat kan niet anders of die valt dood neer!"

Wat een wonder zou het dan zijn, als Jezus niet dood viel, maar gewoon op Zijn voeten terecht kwam, ja zó, dat Hij niet eens Zijn voet aan een steen stootte. Als het volk dan toe kwam stromen om te zien, dat Hij daar geheel misvormd, mismaakt zou liggen, dan konden ze zeggen: "Hij mankeerde níets. Zijn voeten waren zelfs niet eens geschaafd!"

Ja, vanzelf, dat zou - dat kòn niet anders - zó'n opgang maken, zodat ze dan wel Hosiannah zouden roepen en dan moesten ze wel geloven dat Hij de Messias was. Want dàt was toch een wònder; zèstig ellen gevallen vanaf de tempel, en dàn nog níets mankeren! Kijk, dàt was nu eigenlijk de weg om Zich een gemeente te vergaderen, om veel volk achter Zich te krijgen!

Satan weet wel hoe de mens is; daar wij de onzienlijke God uit het oog hebben verloren, houden wij van het zien- en zinlijke. Daarom heeft dikwijls een uiterlijk wonder veel meer ingang bij een mens dan de eenvoud van de genade, dan de eenvoudigheid des geloofs. Dat heeft satan wel geweten toen hij dat zei. Maar ... dan zou het zijn dat sátan heer en meester was, want dan had hij de boel geregeerd, en dan was hij baas.

Daarbij kwam nog, dat hij zich kon beroepen op het Woord. Want in Psalm 91 staat geen verborgen, diepzinnige waarheid, die op verschillende wijzen uitgelegd kan worden, maar een eenvoudige, open tekst. Er staat: "Want Hij zal Zijn engelen van U bevelen, dat zij U bewaren in al Uw wegen. Zij zullen U op de handen dragen, opdat Gij Uw voet aan geen steen stoot." Op wie kon dat anders worden toegepast dan in de eerste plaats op de Zone Gods, het Hoofd van Zijn kerk en gemeente? Dat ligt voor de hand!

Hoe moet Jezus nu handelen? Jezus is de eenvoud. Wij zijn doorgaans niet de eenvoudigen, maar meervoudig. Jézus is eenvoudig. Hij heeft Zich verbonden om de wil Zijns Vaders te volbrengen, en spreekt nu niets anders dan alleen dit: "Er is wederom geschreven -- alsof Jezus wil zeggen: "Je komt met zo'n tekst, maar er staan er nog méér! Er staat ook bij -- Gij zult de HEERE, uw God, niet verzoeken." Dat maakt die tekst uit de 91e Psalm niet ongedaan! Dat blijft de waarheid. Maar: "Gij zult de HEERE, uw God, niet verzoeken." Het ene sluit het andere in. Weer is satan het pleit verloren.

Nu komt hij uiteindelijk tot het doel, hoewel hij het in de beide slagen eigenlijk al verloren had. Nu komt het derde dat de evangelisten opsommen, en dat is: "Wederom nam Hem de duivel mede op een zeer hoge berg, en toonde Hem al de koninkrijken der wereld en hun heerlijkheid, en zei tot Hem: "Al deze dingen zal ik U geven, indien Gij, nedervallende, mij zult aanbidden."

In Lukas lezen wij zelfs, dat de duivel zei: "Ik zal U al deze macht, en de heerlijkheid derzelve koninkrijken geven; want zij is mij overgegeven, en ik geef ze aan die ik wil. Indien Gij dan mij zult aanbidden, zo zal het alles Uwe zijn."

Dat Jezus nu toch niet tegen satan zegt: "Aartsleugenaar, leugenaar van den beginne, alles is Godes! Moet gij er mede voor de dag komen, dat al de koninkrijken der aarde uwe zijn?" Néén, dat doet Jezus niet. Want satan spreekt daar de waarheid. Adam stond als verbondshoofd, en die is gevallen, satan toegevallen. Wij lezen dan ook in Jesaja 49, dat de kerk zegt: "Zou ook een machtige de vangst ontnomen worden, of zouden de gevangenen eens rechtvaardigen ontkomen?" Zó spreekt de kerk; die noemt satan daar een rechtvaardige, omdat wij hem vrijwillig zijn toegevallen.

God antwoordt echter anders, Die zegt niet "rechtvaardige", maar: "Ja, de gevangenen des machtigen zullen hem ontnomen worden, en de vangst des tirans zal ontkomen." God noemt hem dus een tiran. Want hij is bij Adam met list en bedrog te werk gegaan, en zei: "Gijlieden zult de dood niet sterven; maar God weet, dat, ten dage als gij daarvan eet, zo zullen uw ogen geopend worden, en gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad." Hij heeft zich betoond als een tiran toen Adam gevallen was.

Zo zijn alle koninkrijken der aarde van satan geworden. Het wordt door Jezus Zelf genoemd: "Ik weet waar gij woont, namelijk daar de troon des satans is." Op een andere plaats spreekt Jezus tot Zijn discipelen (Joh. 14): "De overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets." Daar noemt Hij satan de overste dezer wereld, maar, zegt Hij, hij heeft aan Mij niets. Daar doelt Jezus op hetzelfde als waar ik nu over spreek. Hij wil zeggen: Ik heb Mij aan Mijn Vader verbonden, en daar houd Ik Mij aan; het is allemaal voor niets wat satan uitvoert.

Op een andere plaats zegt Jezus tot Zijn discipelen: "Ik zende ulieden als schapen in het midden der wolven." Dus satan heer en meester; en degenen die satan dienen en aanhangen zijn naar Jezus' woord: wolven, die hebben macht. Jezus' discipelen zijn schapen, die aan het kortste eind trekken; dat zijn de zwakkelingen tegenover de wolven. Maar nu is Jezus meerder dan David.

David deed zó: toen er een beer kwam die de schapen aanviel, sloeg hij hem dood, dat deed hij ook met een leeuw. Nu is die grote, goede Herder zoveel uitnemender dan David. Dus onze kracht ligt in die grote Worstelaar en Overwinnaar, Koning Jezus. Maar in onszelf zijn wij het kind van de rekening in deze wereld; schapen onder de wolven, temeer daar hier de troon is van onze tegenstander.

Wij zijn hier dus als in het hol van de leeuw. Zullen wij dat nooit uit het oog verliezen? Maar laten wij dat steeds bedenken. Want al gaat er slechts in beginsel in ons aan het werken, dat wij onze handen tot God opheffen: "dat ik U kenne!", dan wordt satan aanstonds onze tegenstander, en zal in de wereld openbaar worden, dat er zijn in wolvengedaante om ons te verslinden.

Laten wij daar niet vreemd van opzien, want dat is het Woord en de leer van God. Maar nu zal Christus wel voor de Zijnen zorgen, voor Zijn ellendigen. Wij kunnen nooit te arm, te jammerlijk, te ontbloot, te ellendig, te nietig zijn. Juist dan zal Hij bewijzen: Ik ben de Worstelaar, de Overwinnaar, en Ik geef Mijn volk de zegen.

Eer ik verder spreek, moesten wij eerst nog maar een vers zingen uit Psalm 132, en wel het 9e vers:

Want Sion is van God begeerd,...

Alles dus van satan. Nu moest Jezus aan die machtige de vangst ontnemen. Dat kon in geen andere weg, dan dat eerst alle schuld der uitverkorenen werd betaald door Christus' bloed en dood, en dat in Zijn volmaakte gehoorzaamheid, de gerechtigheid die in het paradijs verloren gegaan is, weer zou worden aangebracht.

Nu doet satan zich zó voor, dat hij veel barmhartiger en beter is dan God. Dat doet hij bij ons ook zo veel, hè? Dan stelt satan ons God voor als een harde HEER, ja, laten wij het ronduit zeggen, als een tiran, en doet alsof hijzelf de barmhartigheid en de goedheid is. Doordat wij een verdorven hart en bestaan hebben, zoekt hij ons als naar zich over te halen, opdat wij in vijandschap zouden opstaan tegen dat dierbare en gezegende Troonwezen (satan is toch zo'n ellendeling).

Als hij dat gedaan kan krijgen, en de vijandschap bij ons aan het werken is, dan keert hij de rollen om, en zegt: "Ja, een mens die zó vijandig is, zó láág en vuil tegenover God, daar is geen doen meer aan; laat nu alle hoop maar varen!" Zo zoekt hij met ons te sollen; hij is toch zo'n tiran.

Jesus behoeft alleen maar even de knie voor hem te buigen. Nu, dat is toch niet veel. Even maar voor satan op de knieën te vallen, en hem als de god dezer eeuw eer te geven. Het wordt hier genoemd: "indien Gij, nedervallende, mij zult aanbidden." Nu is hij wel de God dezer eeuw, en hier wel de overste dezer wereld, maar er is maar één God, en al wat er is, is onder de toelating Godes. Maar God is en blijft de HEERE en Meester, boven alle macht, dus ook staande boven de macht van satan.

Maar Jesus zegt: "Ga weg, satan, want er staat geschreven: De HEERE, uw God, zult gij aanbidden, en Hem alleen dienen." Daar moeten wij ons aan houden, en dan de uitkomst aan God overlaten. Die draagt dan wel zorg, dat, als het leed genaakt:

...hij niet gans terneder stort';
Dat hem geen been gebroken wordt';
't Is God, Die hem bewaakt.

Gij zult zeggen: "Ja, maar, dat staat er van Christus!" Inderdaad, het is waar, maar het staat er ook voor Zijn gemeente, want daar wil Hij het ook aan bewijzen. Als wij nu maar weten waar wij ons aan moeten houden, namelijk aan God. Dat heeft Christus, als de grote, de overste Leidsman en Voleinder des geloofs gedaan, als Hoofd, en heeft zo de weg gebaand tot God.

In onszelf hebben wij niets, dàt niet. Maar nu heeft Christus in Zijn Middelaarsarbeid, en ook in dit worstelperk, de genade verdiend voor Zijn ellendigen, opdat wij gesterkt zouden worden door de Heilige Geest om in de geestelijke strijd niet ten onder zouden liggen, maar sterke weerstand doen, totdat wij eindelijk ten enenmale de overwinning mogen behouden. Dat heeft de Koning daar verworven. Zo is dat dan de strijd geweest, die de satan de Koning leverde. De tijd is te kort om daarover breder te spreken, dus wij hebben maar als aangestipt.

Als satan dan de Koning der koningen en de Heere der heren niet heeft ontzien, toen Hij in ons vlees op aarde was, om Hem zó aan te vallen, zullen wij er dan op rekenen - zover als er bij ons werkt dat wij het oog op God slaan - dat wij hier op 's vijands terrein zijn? Dan zal satan òns zeker niet ontzien. Want indien dat gedaan is aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?

Vervolgens lezen wij hier: "Toen liet de duivel van Hem af." Er viel voor satan niets te winnen of te vorderen, want Christus bleef vast staan bij het woord: "Er staat geschreven." Laat dat dan voor ons tot lering zijn, dat wij ons aan het Woord Gods houden.

Als satan ons voor de voeten werpt: "Er is voor u geen genade", laten wij ons dan aan het Woord houden, en zeggen: "Voor zondaars is er genade, en als ik behoorlijk vernederd ben, zodat er plaats is, dan schenkt God het, want dat leert mij Zijn Woord." Om dan aan de troon te zijn: "Wilt U mij dan vernederd maken?" En om in alle strijd, die satan ons levert, het oog op God te slaan, en ons ten dichtste te houden aan het Woord.

Het is Jezus Christus Zelf, Die Zijn ellendigen wil dienen, en Hij doet dat door Zijn Geest en Woord, maar inzonderheid door de prediking des Woords. Als wij dan zitten met moeite, met duisternis, ellende, strijd, als met onoplosbare raadsels, met zulke knopen waar geen uitkomen aan is, wat ik u bidden mag: buig dan uw knieën, wees met al die zaken aan de troon van God, laat satan razen. Al is het dan nòg zo "nacht", dan zult gij ervaren, dat als gij er mede zijt waar gij wezen moet, dan zal God het Zelf geven, dat door de prediking des Evangelies de raadsels worden opgelost, de knopen ontward, de weg aangewezen, in één woord: dat wij uitkomst hebben in onze omstandigheden.

Want Christus is Hoofd, en is in alles voorgegaan en heeft de weg gebaad, en dat om Zijn ellendigen te dienen. Dat is Zijn ambt, en dat zal Hij nooit verloochenen, maar dat zal Hij gestand doen.

"Toen - lezen wij - liet de duivel van Hem af; en ziet, de engelen zijn toegekomen, en dienden Hem." Verheven woord! Wat is de inhoud hiervan?

Wat zijn de engelen? Toch gediensstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden, (lezen wij) om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen? Jezus is het Hoofd over alle overheid en macht, ook van de engelen. Hij is der engelen Heer' en Hoofd. Dat nu de engelen Hem dienen, nadat de strijd geëindigd is, daar moet de inhoud van zijn, dat Christus, in die vernedering zijnde in ons vlees op aarde - gebeden en smekingen tot Degene, Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd hebbende - Zich in alles aan Zijn Vader heeft gehouden en nu de bewijzen verkreeg van Zijns Vaders liefde, van Zijn uitnemende gunst en openbaar werd dat de engelen Hem ten dienste waren. Hem te dienen, als bewijs van des Vaders liefde en gunst alsook van de ereplaats die Hij inneemt in de troon.

Het is jaren geleden dat ik eens aanraking gehad heb met deze woorden. Dat was naar aanleiding dat er een jarenlange arbeid achter me lag van: "Dat Uw Koninkrijk kome", een jarenlange arbeid van: "Waar het Woord recht wordt verkondigd, daar is bekering ten leven." Maar onder ons was er geen bekering. Dus ja, ik op onderzoek; waarin zit dat? Er moeten oorzaken zijn, want dat is Uw Woord. (Later heb ik leren kennen, dat God mij beproefd heeft, of ik aan Hem bleef hangen, aan Hem bleef vasthouden, maar ... dat zie ik van achteren, dat wist ik toen niet).

Daar doen zich omstandigheden voor waardoor satan veel macht op mij kon gaan uitoefenen met: "Nu, waar is nu die God? Nu ligt daar ... (en toen ging hij alles optellen wat er lag, ook de beloftenissen van die arbeid, die in Gods troon was opgeborgen), en zó handelt nu die God van jou, hè?" Ik had geen lust om satan bij te vallen; ik heb gestreden. Dat heeft heel de nacht en de daaropvolgende morgen geduurd, tot tegen de middag. Toen stond er zo'n ontzettende druk op mijn hoofd (ik denk dat er een adertje in mijn hoofd gesprongen is) dat er niet slechts een paar druppels bloed uit mijn neus kwamen, maar het bloed spoot uit allebei mijn neusgaten. Toen was mijn zegen: "Zal ik nu nog onder de macht van satan mijn einde krijgen". Doch toen gebeurde dit: het was alsof ik als kind ben opgenomen, en toen heb ik ook wat verstaan van de engelen, dat die gediensstige geesten zijn, uitgezonden om dergenen wil die de zaligheid beërven zullen. Het was alsof ik door engelen was omringd, als een muur rondom mij. Al wat er geweest is, was maar om te leren kennen (want ik was voorganger, en had dat nodig te weten) zowel van God en Zijn werken als van strijd en ook van de macht des duivels.

Ik leerde daar kennen wie God was in Zijn lieve Zoon en ook van de hoedanigheid der engelen. Daarom zullen, wanneer wij sterven en in die zalige oorden mogen belanden, de engelen ons kennen en wij de engelen.

Uit welke grond? Wij worden hier geheiligd door het bloed en de Geest van Christus; de engelen zijn van nature rein en heilig. Onze wil wordt hier gedood, en gevormd naar de wille Gods; zij hebben geen wil, want de wil Godes is hun wil, en zij zien op Hem, daar op starende.

Wanneer dan die dag aanbreekt, dan zal dat kunnen, dat wij zó één zijn, dat het één lied is van engelen en verlost, als van vele wateren, Gode tot lof en dankzegging.

Hebben de engelen de Koning als Hoofd gediend, en heeft de Vader daardoor bewezen de gunst, waarmede Hij Zijn Zoon aanschouwt, zo is dat voor Hem, als Hoofd, maar ook voor Zijn gemeente, als Christus' leden, opdat zij zouden weten en verzekerd worden van Gods eeuwige liefde.

Is dan het Hoofd, Christus, in zulk een uitnemende waarde bij God, als de Doorbreker, dat wij Hem dan ook daarin eren, om de vrucht Zijns arbeids te leren kennen, opdat dat alles ons zij tot zaligheid en Gode tot eer. Gedenke ons daartoe God Almachtig, om Zijns verbonds wil. Amen.

Slotzang.

Psalm 72: 11

Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen;...

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes zij en blijve met u allen. Amen.